

Nr. 188 din 19 iunie 2025

Ministerul Mediului
al Republicii Moldova
cancelaria@mediu.gov.md

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

*la amendamentul la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii apelor 272/2011
(inițiativa legislativă nr. 81 din 19.03.2025)*

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr. 25-158-6521 din 16.06.2025, privind avizarea amendamentului la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii apelor 272/2011 (inițiativa legislativă nr. 81 din 19.03.2025) [în continuare – proiectul].

1. Proiectul conține norme ce contravin principiilor constituționale fundamentale ale autonomiei locale și inviolabilității proprietății, anume care vizează obligația unităților administrativ-teritoriale (autorităților publice locale) de a transmite terenurile sale în folosință gratuită către operatorii de sistem (apă și sanitație), în condițiile în care și exproprierea dreptului de folosință urmează a fi compensate (a se vedea art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 488/1999).

Folosința bunurilor constituie un atribut al dreptului de proprietate. Prin urmare, **impunerea prin proiect a folosinței bunurilor imobile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale cu titlu gratuit este o încălcare a Constituției Republicii Moldova**, și anume:

Art. 46 alin. (2): „Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire”;

Art. 127: „(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale”;

Art. 109: „(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă”.

Deci, obligarea UAT să transmită proprietatea sa cu titlu gratuit este neconstituțională, pentru că încalcă principiile autonomiei locale și a inviolabilității proprietății.

În aceste temeiuri este necesară reformularea tuturor normelor proiectului care stabilesc „folosința bunurilor imobile proprietate publică a unităților administrativ-

teritoriale cu titlu gratuit”. Proiectul poate prevedea doar recomandarea sau posibilitatea (dreptul) ca autoritățile administrației publice locale să transmită cu titlu gratuit folosința bunurilor imobile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale (în scopurile vizate de proiect).

În caz contrar, în condițiile păstrării formulărilor actuale și în conformitate cu prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale, Constituției, Legislației în vigoare a Republicii Moldova din domeniul autonomiei locale și proprietății publice, statul/guvernul este obligat să compenseze anual prin transferuri de la bugetul de stat pierderile bugetelor locale în rezultatul impunerii unei astfel de decizii unilaterale și abuzive.

2. Reieșind din prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, **pentru construcția de rețele ingineresti de apă și sanitație, nu se atribuie terenuri**. Respectiv, în calitate de „solicitant al actelor permissive”, în cazul rețelelor edilitare (ingineresti), inclusiv de comunicații electronice, și al elementelor de infrastructură asociată acestor rețele, este investitorul/beneficiarul sau furnizorul de rețele publice de comunicații electronice și nu proprietarul sau superficiarul – așa cum este în cazul construcțiilor capitale ce se construiesc.

Art. 127 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 prevede că:

„Schema de trasare a rețelelor respective se elaborează în temeiul documentației de urbanism și în baza:

- a) avizului de racordare la rețelele edilitare (ingineresti);
- b) schiței de trasare a rețelelor, propusă de proiectant, la scara de 1:5000 sau de 1:1000;
- c) acordurilor deținătorilor de terenuri traversate/intersectate.

(9) Solicitarea altor documente decât cele prevăzute la alin. (7) nu se admite”.

Astfel, la elaborarea schemei de trasare a rețelelor edilitare (ingineresti) și a actelor permissive în construcții pentru amplasarea rețelelor edilitare (ingineresti) **nu sunt necesare acte de atribuire a terenurilor**, ci doar actele sus-menționate, inclusiv acordurile deținătorilor de terenuri traversate/intersectate. Deci, sunt necesare certificatul de urbanism pentru proiectare, schema de trasare a rețelelor, proiectul verificat și autorizația de construire, iar suprafețele de teren care sunt traversate de aceste rețele sunt folosite de proprietarii terenurilor, însă cu grevarea prin servitutea constituită în favoarea operatorilor.

Prin urmare, normele proiectului intră în contradicție și cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, pentru că doar bunurile imobile (inclusiv cele care fac parte din infrastructura corespunzătoare de sistem) – construcții capitale necesită a fi autorizate cu prezența dreptului atribuit asupra terenurilor (proprietate sau suprafață). Aceste terenuri ale UAT pot fi atribuite operatorilor cu titlu gratuit, doar la discreția consiliilor locale, în cazul în care sunt unici fondatori ai acestora (când entitățile nu conțin capital privat).

3. La pct. 2 din proiect (*După Art. I., se propune introducerea unor noi articole cu următorul cuprins: „Art. II. – Articolul 10 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice (...), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(41) **Bunurile domeniului public** pot fi folosite numai la destinație și **nu pot fi transmise în comodat** persoanelor fizice sau **persoanelor juridice**, cu excepția terenurilor pe care sunt amplasate elemente ale infrastructurii tehnico-edilitare, de interes și folosință publică, identificată ca parte integrală și/sau componentă a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, extinderea și funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, conform prevederilor Legii nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.”*):

sintagma „*Bunurile domeniului public ... nu pot fi transmise în comodată persoanelor ...juridice*” de asemenea, exercită imixtiune în autonomia locală și în inviolabilitatea proprietății UAT, inclusiv limitează dreptul consiliilor locale de a transmite cu titlu gratuit bunurile sale, de exemplu, către persoanele juridice pe care le fondează sau unor organizații obștești cu statut de utilitate publică din domeniul caritabil, social, cultural, sportiv etc.

În acest sens, solicităm reformularea textului normei menționate, în sensul că pentru amplasarea elementelor infrastructurii tehnico-edilitare, de interes și folosință publică, sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, - bunurile proprietate publică pot fi transmise în comodată.

4. Referitor la Art. IV. (– *Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului (...), se modifică după cum urmează: 1. Articolul 7 se completează cu aliniatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(11) Inițiatorul care planifică realizarea unei activități indiferent de natura acesteia, în caz de necesitate, poate solicita evaluarea prealabilă a activității planificate în vederea interpretării măsurii în care aceasta se integrează în activitățile prevăzute la anexa nr. 1 sau nr. 2, precum și a măsurii în care aceasta necesită evaluarea biodiversității și/sau măsurii în care legislația de mediu permite desfășurarea activității respective în zona propusă de inițiator*”):

notăm că legislația în domeniul mediului privind „autorizarea activității planificate” este una foarte stufoasă, neclară și interpretabilă, dar și neprietenoasă autorităților publice și mediului de afaceri, presupune costuri mari și timp îndelungat pentru o finalitate. În acest sens, propunem substituirea mecanismului actual (de cerere) cu un mecanism clar și simplu: de notificare a activității planificate după modelul stabilit, iar Agenția de Mediu să intervină cu mecanisme și soluții, doar în cazurile în care este necesar, reieșind din actele normative în vigoare și caracteristicile individuale ale activității planificate notificate.

CALM va susține proiectul (amendamentul la proiect) doar cu condiția ajustării la cadrul constituțional al autonomiei locale și cadrului legal, în conformitate cu propunerile menționate.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
igor.cristal@calm.md